

LOVU! Zdar!

poľovnícky magazín

apríl 2013

V. ročník

cena 2,35 €/65 Kč

ANGIOSTRONGYIÓZA

Pozor na slimáky

ANSCHÜTZ 1780

Nemecká precíznosť

POLOVNÍCKA PRAX

Zajace a GPS

MAURÍCIUS

Objavil perlu

Votrelci

INVÁZNE DRUHY
EXPANDUJÚ

HISTÓRIA SOKOLIARSTVA

Po dlhej
a tvrdej práci
bolo maďarské
sokoliarstvo
zapísané
do zoznamu
Národného
kultúrneho
a duchovného
dedičstva.
(1. časť)

© Archiv Jancsov-Vogelhaus

Na sokolích krídlach

S Američanmi sa spája aj založenie Nadácie sokola sťahovavého (The Peregrine Fund).

Bez hraníc – vládca Dubaja a prezident USA George Bush v roku 2008

Pôvod a vývoj sokoliarstva sú zahalené hmlou nepoznania, no je isté, že aj obyvatelov Maďarska už odpradáвна sprevádza toto staré remeslo a úcta k dravým vtákom. Jednou z obrovských vášní väčšiny kráľov z rodu Arpádovcov, ako napríklad Bela IV., bolo sokoliarstvo. Prvá písomná zmienka pochádza zo 14. storočia z Obrázkovej kroniky. Príbeh hovorí o bratovi kráľa Kolomana, Álmošovi (1093 – 1116),

a jeho poľovačke s vlastným jastrabom na čorskeho havrana (z obce Csóri). Prvá kniha o sokoliarstve sa spája s menom Ladislava Ungarua z obdobia vlády Ľudovíta Veľkého.

V Maďarsku bolo v tých časoch sokoliarstvo považované za významnú vec. Majstri sokoliarstva sa usadzovali v oddelených dedinách – svedčia o tom aj obce Keresend v Hevešskej župe a Solyvár v Peštianskej župe. Obec Solyvár sa preslávila aj tým, že si tu

kráľ Matej vybudoval sokoliarsky salaš.

Ušľachtilej záľube holdovali aristokrati aj cirkevní predstavitelia na celom svete. V roku 1504 bol vydaný zákon, podľa ktorého sedliaci nemohli chovať sokoly, ba ani iné dravé vtáky. Samozrejme, ani členov Habsburského rodu nenechalo toto staré remeslo chladnými. Napríklad kráľ Ferdinand si vydržiaval 70 – 80 sokoliarov a Mária Terézia si podľa niektorých zdrojov dávala z Dánska dovažovať biele sokoly za 24 000 zla-

Používanie vábníčky (perenca)

ZÁŤAŽOVÉ TERMOPONOŽKY BOBR, SO STRIEBROM

- Ročná garancia na vyšľapanie!
- Dvojvrstvá pletenina.
- Zvnútra duté vlákna so striebrom, na povrchu kvalitná bavlna.
- Druhá vrstva ventilácie kanálky.
- Dva masívne elastické panely.
- Skrytý mäkký šev.
- Chodidlo vystužené záťažovým materiálom.
- Elastická pletenina.
- Antibakteriálne účinky.

celo 7,16 €

Výroba a distribúcia: Bobr, Heydukova 383, 537 01 Chrudim, Česká republika
www.bobr-chrudim.cz

Distribúcia pre Slovenskú republiku: Pyra, s. r. o, Vajnorská 103, 831 04 Bratislava
www.pyra.eu

čo skrýva les

Vo filme uvidíte jelene, daniele, srnce, medveďe, sýse, lišky, myšiaky, rybáriky, bociany a iné druhy v ich prirodzenom prostredí.

novinka!

DVD zo Slovenskej prírody
 cena 13 € + poštovné

Objednávky DVD:
corvusvideo@gmail.com alebo 0905 790 385
www.corvusvideo.sk

Dejiny japonského sokolarstva siahajú pravdepodobne až do 6. storočia.

tých forintov. Napokon počas vlády Jozefa II. profesionálne rakúsko-uhorské sokolarstvo na sto rokov zaniklo.

Chýry o maďarských sokoliaroch upotrebitelných dravcoch sa rozleteli široko-daleko. Na území západnej Európy, ale aj v Turecku si tieto sokoly a krahulce vyslúžili veľkú úctu. Napríklad počas tureckej okupácie Maďarska sa pohonom posielali vycvičené sokoly z obce Erdely ako daň (známa pod názvom *falconarium*). Tí, ktorí sa venovali zaobstarávaniu a výcviku sokolov, boli od dane oslobodení.

Neskôr, po uplynutí sto rokov, princ Zoárd Odeschalchy oživil maďarské sokolarstvo pomocou

britských sokolov a sokoliarov. V roku 1939 bolo založené Maďarské sokoliarске združenie, ktorého riaditeľom sa stal Géza Kiss Nemeskéri. V súčasnosti sokoliarске tradíciu udržiavajú dve združenia: Maďarské sokoliarске združenie nanovo založené v roku 1996 a Sokoliarске združenie Symurgh.

K sokolarstvu sa pristupuje a pristupovalo s veľkou úctou nielen v Maďarsku. Viaceré okolité národy sa môžu pochváliť stáročnými vedomosťami z oblasti „krotenia“ dravých vtákov. Vyďajme sa aj do vzdialenejších končín, aby sme sa čosi dozvedeli o japonskom, arabskom či mongolskom sokolarstve.

Slávna minulosť, ťažká prítomnosť

Hoci výcvik dravých vtákov má v Japonsku dlhú tradíciu, sokoliar v tejto ázijskej krajine dnes čelia viacerým problémom. Podľa archeologických výskumov dejiny japonského sokolarstva siahajú pravdepodobne až do 6. storočia. Archeológovia objavili viacero

sôch dravých vtákov pochádzajúcich z tohto obdobia.

Niekoľko dôkazov nás zavedie do ešte vzdialenejšej minulosti. Podľa písomných zmienok japonského kronikára Nihona Šokiho z roku 720 n. l. japonské sokolarstvo sa datuje už od roku 320 n. l. Prvé sokoliarске centrá Hójóšit a Šutakašit vznikli na konci 8. storočia. To druhé bolo v nasledujúcom storočí zrušené, avšak Hójóšit ešte dlho prekvital. Treba podotknúť, že v tých časoch sa sokolarstvu venovali ozbrojení jazdci, ktorí inšpirovali aj japonských umelcov onej epochy.

Arabský sokoliar s väbníčkou

Na päť sokoliar pristáva „pofavná“ sova.

Americký symbol – orliak bielohlavý

V arabskom svete je dnes sokolarstvo skôr symbolom sociálneho statusu.

Krkavec je inteligentný vták, ktorý sa dá dobre vycvičiť.

Japoncom môžeme ďakovať aj za najstaršiu knihu na svete o sokoliarstve, ktorá sa zachovala celá. V roku 818 cisár Saga nariadil zhromaždiť všetky písomnosti o sokoliarstve, ktoré boli zozbierané pod názvom Šinšuu Jukju. V zbierke sa nachádza veľa čínskych textov a záznamy obsiahli všetky oblasti sokoliarstva – výcvik, krotenie, liečbu, charakteristiky vtákov atď. Z knihy sa napríklad dozvedáme, že Japonci používali ramenné chrániče, ale zdroje sa nezmieňujú o rukaviciach. Najčastejším vtákom bol sokol sťahovavý, avšak s veľkou obľubou využívali aj krahule a jastraby lesné. Podľa výskumníkov sa japonské sokoliarstvo vyvinulo ako vetva jednotného čínsko-kórejskeho sokoliarstva, o čom existuje viacero dôkazov. Pri podobných dejinách by sme predpokladali, že sokoliarstvo sa v tejto ostrovnej krajine dodnes teší veľkej popularite, no nie je to tak. Hoci sokoliarov je skoro dvesto, ľudia túto starodávnu záľubu veľmi nepoznajú. Pri predvádzaní síce obdivujú rýchly let vtákov a pompézne kostýmy, no samotný

Úryvky z knihy nemeckého cisára Fridricha II.

Starovekí egyptskí bohovia Osiris, Isis a Hórus. Hórus mal podobu muža so sokoliou hlavou.

Rúti sa za odmenou...

V zbierke sa nachádza veľa čínskych textov a záznamy obsiahli všetky oblasti sokoliarstva: výcvik, krotenie, liečbu aj opis vtákov.

lov má sotva nejaké miesto. Väčšina obyčajných ľudí si myslí, že sokoliarstvu je v Japonsku nateraz koniec, a tak prvou a najdôležitejšou úlohou ostáva najmä šírenie osvety, informovanie verejnosti o súčasnosti japonského sokoliarstva a predovšetkým o jeho novej budúcnosti.

Zakladatelia japonského sokoliarstva

Najstaršia doteraz objavená pamiatka o sokoliarstve pochádza z roku 1700 pred n. l. z územia Asýrskej ríše. Z kameňa vytesanú postavu, ktorej sedí na ruke dravý vták, našiel anglický historik Sir Austen Henry Layard v 19. storočí. Zachované zdroje však svedčia o ešte dlhšej minulosti. Podľa japonského dejepisca Ahizada Pita z 19. storočia sa sokoliarstvo objavilo už v roku 2205 pred n. l. v Číne, keď dieťaťu jedného panovníka podarovali dravého vtáka.

Ako sme už spomínali, vývoj japonského sokoliarstva bol značne ovplyvnený čínskym a kórejským sokoliarstvom. Podľa zápisu v kronike Nihon Šoki, v roku 355 panovník Kórejského polostrova poslal skroteneho jastraba lesného do Japonska ako dar.

Prípravil: Daniél Gribek

Prevzaté z maďarského časopisu

Nimród safari 4/2012

Kaňúr okrúhlochvostý je čoraz populárnejší.

Japonský sokoliar predvádza sovu.

Známy anglický sokollar Alan Gates s orlom skalným

Čínsky sokollar so sokolom loveckým

